

Jak je to vlastně s oděrovováním psů?

Přátelství s psem pán MVDr. Martin Grym
Stáda, 08 prosinec 2010

Pravidelné oděrovování je v chovatelské veřejnosti silný zvyk. Vážně majitel psa na dotaz, jak často oděrovují svého chovance, bleskově a hrdě odpoví, že jedenkrát za půl roku. Jaké je pak jejich překvapení, když jim snažím sdělit, že tento postup je nejen nesprávný, ale přidevšim zcela nelogický. Budiž nicméně vřadomlouvou, že tzv. preventivní oděrovování je mýtus, který po dlouhá léta v chovatelské veřejnosti upevnili nejen sami chovatelé, ale také veterinární lékaři a hlavně výrobci antiparazitárních léků.

Kdy se pravidelně očkuje, proč by se nemělo pravidelně oděrovovat? Očkování a oděrovování jsou dva naprosto odlišné a nesrovnatelné zákroky. Očkování je součástí prevence proti infekčním nemocem a imunita navozená aplikací očkovací látky do organismu zvířete ho chrání jeden rok nebo i více let proti konkrétním virům a bakteriím. Tableta oděrovadla v těle zvířete působí maximálně jeden den a dokáže zabít pouze dospělé červy, které ve stávu psa či kočky dávno byli. V žádném případě tedy nejde o prevenci - preventivní oděrovování neexistuje, existuje pouze léčba domnělé parazitózy! Vajíčka parazitů, které zvířete pozdrve v den oděrovení, v něm zstanou, prodrtivě vážně oděrovadla zabijí pouze dospělé červy, nikoli vajíčka. O to je absurdnější, že se lidé (začervení), o které ale nevíme, jestli vůbec u konkrétního jedince existuje, proto se zvířata vážně oděrování "naslepo" bez předchozího vyšetření trusu. Připomíná to situaci, kdy by si člověk jednou za půl roku vzal "preventivně" projímadlo, protože co kdyby měl náhodou zácpu.

Jak má pes má do svého těla dostat črkvku? Zjednodušeně je cyklus následující: Pes, má ve stávu dospělé črkvku, vylučuje ve stolici její mikroskopická vajíčka. Tato vajíčka jsou velmi odolná a ve venkovním prostředí vydrží až jeden rok. Pokud druhý pes tento trus pozdrve, nebo stačí olíznutí potišné dostává se do jeho organismu velké množství vajíček črkvky. Tato vajíčka prodávají v organismu psa složný vývoj, jehož výsledkem je dvojitá forma života: z vajíček se vyklubají larvy. Z nich se vyvinou dospělé črkvky. Dospělé črkvky žijí ve stávu, kde se živí stávním obsahem. Jiné larvy však nedospívají, provrtávají stávu a usilují se v různých orgánech a svalovině, kde se opouzdřelí a jsou zcela neaktivní. Tyto opouzdřelé mikroskopické larvy má ve svalech, játrech a jiných orgánech pravděpodobně každý pes (i ten váš). Problémem je, že tyto larvy jsou zcela nepostizitelné jakýmkoli oděrovadlem, protože léčíva účinná pouze na dospělé črkvky ve stávu. Možný je i přenos psů tzv. mezipřítel, například. Živí se v něm a v něm se vyvíjí zpřsobem, který už byl popsán.

Jak je možné, že moje črkvky, které nikdy nebylo venku, má črkvky? Ano, 95 % možná více črkvky, které se se črkvkami v těle její rodí. Proč? V předchozím odstavci bylo řečeno, že část larev črkvky, které se vyvinou z vajíček, nedospívá, ale cestuje do různých orgánů a svaloviny, kde se opouzdřelí a "usíná". Problémem je, že v období gravidity se ve feně tyto larvy "probudí" a cestují přímě do stávu dlohy přímě do črkvky. Takto je již přímě narození velké množství črkvky. Navíc se tyto larvy vylučují i mlékem, což je další zdroj infekce pro črkvky.

Jak se tedy se črkvkami vypořádá? Črkvky by měly být rutinně oděrovovány od 3. týdne věku každému psu a do věku asi 4 - 5 měsíců. Vyšetřování trusu není v této době nutné. Toto oděrovování je nevhodnější provádět pastou, která zajistí, že červi ve stávu malého črkvky neuhynou, ale pouze ochrnou a vycházejí živí ven s trusem. Tablety zpravidla fungují tak, že červa usmrtí a ten se ve stávu začne trávit maso. Bohužel, črkvky obsahují ve svém těle jedovaté látky, které by mohly malé črkvky i zabít. Proto je lepší u nejmenších črkvky používat raději pastu. Po 5. měsíci života je vhodné již s autom prováděným oděrovováním přestat a nosit každý měsíc trus na vyšetření. Veterinární lékař pak hledá pod mikroskopem vajíčka (nikoli červy) parazitů. V případě, že je nalezen pozitivní, se následně pes léčí. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že 99 % dospělých psů je negativních, tj. žádní červi v jejich stávech nejsou.

Jaké jsou další argumenty proti pravidelnému oděrovování? Oděrovování jednou za půl roku je zcela nelogické, protože jak již bylo řečeno, má se nastat tato situace: Psa jsem dnes v 8:00 podal oděrovovací tabletu a jsem s ním vyšel na procházku. V 9:00 na trávníku trus jiného psa a s chutí se do něho pustil. V trusu byla vajíčka črkvky a on je právě pozdrve. Mezitím perfektně působí oděrovadlo - vrchol jeho nevhodnosti působení je asi 3 hodiny po jeho podání - ovšem pouze na dospělé červy, kteří na ty, kteří (možná) byli ve stávu mého psa. Červi jsou ve 12:00 zabití a přímě druhé procházce v 15:00 odcházejí ve stolici. Vajíčka pozdrvená dnes v 9:00 však zstanou. A z nich se za 4 týdny vyvinou ve stávu mého psa dospělé črkvky. Já jsem si však udělal do kalendáře poznámku, že oděrovit mám zase až za 6 měsíců. Dopřímě tedy novým črkvkám ve stávu mého psa spokojený život po dobu 5 měsíců. Pokud by chovatel oděrovovat, musel by oděrovadlo podávat každý měsíc. Navíc by měl podávat i jiné, protože si parazité dokážou za určitý čas vyvinout rezistenci na stále stejný lék. Cena jednoho oděrovení není také zanedbatelná - pro psa o hmotnosti 30 kg přímě 100,- Kč. Jak již bylo řečeno, dospělí psi črkvky mívají jen velmi výjímky jsou zatčování zbytečné.

Jak je to s rizikem nakažení tasemnicí? Tasemnice potřebují ke svému vývoji mezipřítel. Tímto mezipřítel bývají teplotně živé (např. myš, králík, skot, prase aj.), ale také ryby a hlavně bezobratlí - přidevšim blechy. V nich sídlí "zárodky" tasemnic, nejčastěji v tělních dutinách, orgánech či svalovině. Pes se nakazí tedy přímě zkrmováním črkvky tepelně upraveného nebo zcela syrového masa a vnitřností, nebo

poznamením blechy a vykusování. Vážná tasemnic vylučuje lánky svého těla a vajíčka v trusu psa. Zatímco vajíčka jsou patrná pouze pod mikroskopem, lánky lze mnohdy spatřit pouhým okem jako bílá zrna podobná semínkům okurky nebo i na chlupech v okolí řitního otvoru. Tyto lánky se mohou i aktivně pohybovat. Páření zajišťují zblednutí není onemocněním psa ihned odčervit, ale v průběhu má síce 2x vyčistit pátomnost vajíček. Pokud je nález pozitivní, teprve pak se onemocnění léčí.

Shrnutí rad a doporučení

Čištění odčervujte pastou od 3. týdne do 5. měsíce věku. - Od 5. měsíce věku nechte pravidelně 1x měsíčně vyčistit trus u vašeho veterinárního lékaře. - Pokud zjistíte červy nebo lánky tasemnic v trusu vašeho psa, podejte mu odčervovací a za 1-2 týdny nechte vyčistit trus pro kontrolu účinnosti léky. - Berte s rezervou propagační materiály plné rad o pravidelném preventivním odčervování. Pokud byste vložili každé reklamě, bude váš pes pátovitaminizovaný, pámineralizovaný a páedávkovaný odčervovací.

MVDr. Martin Grym Veterinární klinika pro psy, kočky a exotické ptáky